

SZOMBAT

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Helyben néhaos hirdoa: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre 72 korona Egész évre 84 korona
 Negyedévre 18 korona Negyedévre 21 korona
 Egész szám ára 30 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Nagyvárad, Szilágyi Deák-utca 5. Telefon: 2-43.

A szerkesztőség kéziratos cikkeiért felelős a kiadó.
 A szerkesztőség nem vállal felelősséget a közölt anyagokért.

Egész Erdély sztrájkol a román megszállás ellen.

Budapest, január 24. (Saját tudósítónktól.) Félhivatalosan jelentik: Harminckétezer erdélyi bányamunkás, Erdély összes államhivatalnokai, a vasút, az egész posta és távirtda tisztviselőkar, az összes alkalmazottak és munkások tegnap beszüntették a munkát. Addig nem állanak munkába,

amíg Erdélyben a román atrocitások meg nem szűnnek, amíg Apáthy István főkörmánybiztost szabadon nem bocsátják, amíg a botlást el nem törlik, amíg a személyszabadságot és magántulajdont nem biztosítják, amíg a szabad utazást meg nem engedik.

A sztrájkolók kijelentették, hogy a sztrájkjal tiltakoznak a megszálló románok erőszakosságai és a magyar néphőzártság által megadott közszabadság elkobzása ellen.

Sebesvárig haladtak a székely csapatok.

Barátka, jan. 24. (Hiv. jelentés.) A 21. gyalogezred parancsnoksága Barátkáról a következő helyzetjelentést adta ki:

— Kissebes és Nagysebes után tegnap bevonultunk a kiűritett Sebesvárra. Ellenállást sehol sem találtunk. A reguláris csapatok utóvédjei esti 7 órakor még bent voltak Bánffyhyadon. Az irreguláris csapatok több helyen erőyes intézkedéseket provokáltak, mindenütt lefegyverezték őket. Feldeítő osztagaink jelenleg 2 kilométernyire állnak Bánffyhyadtól.

A román királyi csapatoknak bizonyára megvan az okuk arra, hogy beszüntették az előnyomulást. Magyarórázák azt a megszálló csapatok csekélységével, a munició hiányával is, de legelfogadhatóbb föltevés az, hogy visszavonulnak a Szamos—Marosvásárhely—Maros vonalra, amelyet még Desperay tábornok jelölt ki részükre Belgrádban.

Semmi körülmények között sem állhat meg az a föltevés, hogy ezzel a taktikázással törbe akarják csalni a

székely csapatokat, mert a székely csapatok nem viselnek hadjáratot, nem vonulnak fel vérontásra, hanem a garázda bandáktól szabadítják meg a hátrahagyott területeket. Ez a rendészeti munka befejezést nyer abban a percben, amikor a regulárisok haltot mondanak és nem vonulnak tovább visszafele.

Barátka, jan. 24. A beérkező jelentések szerint az előnyomuló csapatoknak igen sok kellemetlensége van a fölfegyverzett csöcselékkel. Nagysebesnél háromszor támadták meg a rendcsináló csapatokat, de a legelső szurony láttára a hegyek közé menekültek. Sebesváron hosszabb időt vett igénybe a fegyverek elkobzása, mert házról-házra jártak a felbujtogatott városban a székelyek s ez késleltette további előnyomulásukat.

Ennek a késedelemnek szomorú következménye lett, hogy Bánffyhyad és Sebesvár között a regulárisok által elhagyott területeken a rablóbandák községeket gyújtottak föl, a kastélyokat kirabolták, míg az odaérkező reguláris székely csapatok szét nem ugrasztották őket.

Gépfegyverrel szétvert tiltakozó gyűlés Kolozsvárott.

Erdélyből naponta tömegével érkeznek panaszos irások a magyar kormányhoz s az államvasutak igazgatóságához, amelyekben különösen az erdélyi vasutasok tiltakoznak az irreguláris csapatok barbár viselkedése ellen. A panaszok szerint kint a vonalon szolgáltatással közben inzultálják a vasutasokat, erdélyi falvakban lakó családjaikat pedig üldözik, házukat kirabolják.

A terhes szolgálatot végző vasutasok türehetetlennek mondják ezt az állapotot. Az imperiumot átvevő hatalom mindaddig egy lépést sem tett megvédésük érdekében. Hiába fordultak panaszaikkal a nagyszabedű román kormányzó-tanácshoz, úgy látszik, a román kormányzó-tanácsnak nem áll módjában a garázda bandáknak parancsolni.

A hétköznapi munka emberei szó nélkül végezték a megszállt területen emberfeletti munkájukat, de a súlyos inzultálások véglegesen elkeserítették őket. S mivel semmiféle intézkedés nem történt s az inzultások tovább folytak,

egész Erdélyben megmozdult a vasutasok és postások szövetsége, hogy megvédje tagjait a brutalitásoktól.

Az első nagy tiltakozó gyűlést tegnap délután 4 és 5 óra között tartották meg Kolozsvárott a Szinkör-mozgó előtt. Ezen a gyűlésen a szociáldemokrata pártnak részt vett valamennyi szakszervezete. A gyűlést nemzetiszínű zászlók alatt tartották. Incidens

nem zavarta meg a gyűlést s a következőkben befoglalták össze követeléseiket.

Szigoru vizsgálatot követelmény azok ellen, akik a vasutasokat és munkásokat inzultálták és a visszaéléseket elkövették.

A petrosényi és erdélyi bányákban termelt szén 50 százaléka a meg nem szállított terület rendelkezésére bocsátandó.

Azokat a szabadságjogokat, amelyeket a forradalom a magyarországi területen kivívott, így az egyesülési, gyülekezési és sajtószabadságot, a megszállott területen is követelik, a cenzura megszüntetendő, a magyar lapok korlátlanul kibocsátandók, mert az erdélyi munkásság és vasutasosság hatékony lapokat egyáltalán nem olvashat.

Követelik, hogy nemzetiségre és pártállásra való tekintet nélkül a lövegvereket és robbanószereket mindenkitől vegyék el, mindenféle gárdát szerezzenek le és a rendet kizárólag reguláris csapatok tartsák fenn.

Bérekérdésekben a szakszervezetek elismertessenek és a munkások és munkaadók közé sem a megszálló fegyveres csapatok, sem az ugynevezett imperium polgári közegei ne ékelődjenek.

Követelik a munkásság nemzetközi jelvényeinek elismerését és viselésének megengedését.

Követelik a magyar iskolák beuntartását, tiltakoznak azok megszüntetése ellen, követelik a magyar nyelv jogának wilsoni értelemben való respektálását.

Követelik, hogy a megszálló seregek főparancsnoksága által kiadott sörétes rendeletek visszavonassanak, a tuszok szedése és az embertelen közepkori botozás azonnal megszüntetessék.

Ezeknek a követeléseknek teljesítésére határnapot tűztek ki. Értésére adták úgy a kolozsvári román parancsnokságnak, valamint a román kormányótanácsnak, hogy

ha feltételeiket 1919. január 26-án délelőtt 12 óráig nem teljesíti, akkor megállanak az összes vonatok, beszüntetik a posta működését és szolidaritásra hívják föl az összes hivatalok tisztviselőit.

Hogy tisztán az embertelenségek ellen foglaltak álláspontot, azt azáltal kívánták bizonyítani, hogy

ideiglenesen 24 órára fölvetették a munkát, de 26-án egész Erdélyben kitör a leghatalmasabb sztrájk, ha addig nem teljesítik a határozati valamennyi pontját.

Gyilkos tüzelés a Főtéren.

A háromezer emberből álló tiltakozó munkásszűrés zárt sorokban, nemzeti lobogók alatt vonult föl teljes némaságban Kolozsvár főterére. A felvonulásnak tisztán demonstratív szándéka volt a türehtelen elnyomás ellen s a méltóságos tüntetés egyötön ablakbeverés nélkül folyt le egészen a Főtéren közepéig.

Mikor a tömeg dereka a Mátyás-térre ért, egyszerre

két oldalról is gyilkos gépfegyvertűzést nyitottak a házak tetéről a román katonák és valóságosan vérbe fojtották a munkástüntetést.

A gépfegyverek alig dolgoztak pár percig, de a sűrű tömegben ez olyan pusztítást vitt végbe, hogy a tüzelésnek eddig meg nem állapítható halottja és sebesültje van.

Mihelyt megszűnt a tüzelés, román katonák rohantak elő a kapuk aljából és legelőször a nemzeti lobogókra vetették rá magukat. A zászlókat kitépdesték a munkások kezéből.

sárba tiporták és leköpdöstiték.

A vérbefojtott tüntetés Kolozsvárt és egész Erdélyt rendkívüli izgalomba ejtette. A városi tanács nincs hivatalában, a városban a katonai diktatura intézkedik.

Kolozsvár, január 24. Megbízható jelentések szerint a falvakban agitátorok járnak, akik arra izgatják a népet, hogy

vonuljon be Kolozsvárra és egy új Szent Bertalan éjszaka rendezésével vessen véget a magyarok tüntetésének.

Ezekről a felbujtásokról jelentést tettek a román tanácsnak és a felbujtókat ellen érélyes intézkedéseket kértek.

Havonként 1000 ruhát és hetenként 500 pár cipőt készít a város.

Működik a városi ruha- és cipőgyár.

Lahner György utcán, a Szántó-féle ház I. és II. emeletén megkezdte működését a városi ruhagyár, a Holdvilág utcán pedig az Erdélyi és társa cipőkészítő műhelyében ugyancsak a város kezelésében és felügyelete alatt már javában dolgozik a hatósági cipőgyár is. Mind a két üzem óriási jelentőségű munkát fejt ki, amely munkának az lesz az eredménye, hogy Nagyváradon rövid időn belül megszűnik a ruha és cipőhiány.

Lukács Odön polgármesterhelyettes, a közéletmezés vezetője nagyszerű érzékkel és kitűnő ötlettel oldotta meg a Bergungstelle raktárából felszabadult óriási készletek hováfordításának kérdését. A bőrből ruhából és más anyagból kielégítette a Kereskedelmi és Iparkamara közreműködésével a kisiparosokat, a fenmaradó tömegeket pedig azonnal a közönség ellátására fordította.

Tegnap beszéltünk Lukács Odönnel, aki a következő érdekes részleteket mondta el a hatósági üzemről:

— A városi ruhagyár a Bergungstelle raktárában talált katonaruhákból gyermek ruhákat és a lehetőség szerint felnőttek részére is fog öltönyöket készíteni, hogy az a rengeteg anyag mint jó gazdasági érték kerüljön a város fogyasztói elé.

A gyár már megis kezdte működését a Lahner György-utcán levő Szántó féle házban, ahol az első és második emeleten elhelyezett gépek mellett 110 férfi és női munkás dolgozik. A vezetést ideiglenesen Gergely századosra és Jakab Dezsőre bízta, akik részben a Bergungstelle régi munkás személyzetével, részben pedig most lezserelt szabóiparosokkal működnek együtt. Az üzem havonként ezer öltöny ruhát produkál. Az első kontingens a jövő héten már forgalomba is kerül. Ugy tervezem, hogy városi üzletet nyitok a forgalom lebonyolítására, ahol leszerelt, megbízható szakmabeli munkásokat fogok alkalmazni. Múltánylandó okok alapján azonban kereskedők is alkalmazást kaphatnak, habár összesen öt ruhakereskedő jöhetne számításba, de azok is mindnyájan olyan vagyoni viszonyok kö-

zött élnek, hogy miattuk nem lehet a leszerelteteket háttérbe szorítani.

Mindenestre arra fogok törekedni, intézkedéseim ne tünjenek kereskedelem elleneseknek. Az árakat úgy szabjuk meg, hogy a fogyasztók minden rétege könnyen beszerezhesse a szükséges ruhákat. Mostani számításaink szerint egy gyermekruha ára 70 korona lesz.

— Létesítettünk egy cipőgyárat is a Holdvilág-utcában. Ez azonban nem annyira községi kommunál üzem, mert itt a helyiség és a gépporandezések Erdélyi és Társa cég tulajdona. De azért ez is teljesen hatósági üzem, mi adjuk az anyagot, mi ügyelünk fel és a termékeket a mi rendelkezésünk szerint hozzák forgalomba. A cipőgyár hetenként 500 pár cipőt készít és a jövő héten már meg is jelennek az első készítmények. A cipők ára 45—75 korona körül fog mozogni.

Mind a két üzem egyelőre hat hónapra van előirányozva, de mindent megteszünk, hogy a további gyártás előfeltételeit is biztosítsuk.

— Megjegyzem, hogy csak Nagyvárad közönségét látjuk el és csak ha Nagyváradon már mindenki beszerezte a szükségeseket, akkor juttatunk a vidéknek is. A hatósági üzemek felállításával azt akartuk elérni, hogy most és azonnal adjunk segítséget, nem akkor, amikor már külföldről beözönlik a rengeteg áru.

— A városi favágó üzemet is megnyitom egy pár napon belül. 4—5 gépet állítunk be és a közéletmezési ügyosztálynál jelentkezettekhez, a jelentkezés sorrendjében küldjük k. A vágatási díj köbméterenként 14 korona 50 fillér lesz a fa felaprózásával együtt.

A főjegyző nyilatkozatából kitűnik, hogy hat hónap alatt 6000 öltöny ruha és 1200 pár cipő kerül olcsón forgalomba. Ruhát is, cipőt is természetesen olyanok kapnak, akik rá vannak szorulva és mindenféle intézkedéssel és rendszabályokkal megfojzák akadályozni, hogy úrsorások vásárolják össze a hatósági gyárak termékeit.

CSONKA
a város közigazgatása.
Intézkedjenek
a Néptanács felállításáról.

Nagyvárad város tanácsa majdnem minden nap ülésezik, némelykor délelőtt és délután is. Az elintézés alá kerülő ügyek között van igen sok, amely meghaladja a tanács jogkörét; rémséges kiadásokról határoznak, amelyekre rendes körülmények között, még ha hatványozott mértékben folynának be is az adók és egyéb köztartozások, nem találnának fedezetet. Már felvett az utolsó pár hónap alatt két millió korona kölcsönt Nagyvárad, de hogy jut-e abból már a tisztviselők február havi fizetésére, talán a főszámvevő sem tudná megmondani.

A városi tanács felelős ténykedéseiről, de hogy felelhet azokról a dolgokról, amik az ő jogkörét meghaladják. Az égető kérdések lavinaként törődnek fel a intézkedni kell, bár tudtában vannak annak, hogy nem illetékesek határozni. Ennek az az oka, mert kiesett a közigazgatás gépezetéből egy szerv, amely a tanács feleit működött s a tanács működését volt hivatva ellenőrizni. Hiányzik a törvényhatóság, vagy az ezt pótló törvényes testület.

Nagyváradon megszüntették a törvényhatósági bizottságot és az ennek kebeléből alakított közigazgatási bizottságot, de hiányoznak az ezeket pótló fórumok.

Nagyvárad város polgármestere már több ízben együttes ülésre hívta össze a Nemzeti Tanács tagjait, hogy a felmerült olyan sürgős dolgokat együttesen intézzék el, amelyek tuhaladják a városi tanács illetékességi körét; ezáltal nem azt akarta elérni, hogy a dologból kifolyó felelősség teljesen a városi tanácsra szálljon, hanem megakartá osztani a felelősséget a Nemzeti Tanácsra.

Ez azonban csak részben sikerült, mert a Nemzeti Tanács egyik vezető férfia nyilatkozatban kijelentette, hogy a Nemzeti Tanács nem kíván osztozkodni a felelősségben. És igaza is volt, mert a miniszter akként intézkedett, hogy a Nemzeti Tanács most már csak ellenőrző és véleményező működést fejtethet ki.

Ez még jobban érezhetővé teszi egy olyan szerv hiányát, amely törvényes alappal bírjon a város fontosabb ügyeiben eddig a törvényhatóság által gyakorolt intézkedésekre.

Szükséges volna, hogy a kormánybiztos közbevetésével a Néptanács megalakítását a kormány mielőbb elrendelje.

Elvileg is fontos, hogy Nagyvárad város közigazgatásában zavarok ne álljanak be.

Nagyvárad városa különben is speciális helyzetben van. A kormány nem intézkedett a törvényhatóságok megszüntetéséről. A meg nem szállott többi városokban: Debrecenben, Kocskeméten, Szombathelyen, Szekesfeherváron, Győrött stb. ma is fenállnak a törvényhatóságok; Szombathelyen kedden tartottak közgyűlést, Debrecenben

most hívták össze a törvényhatóságot közgyűlésre, rendes tárgysorozattal.

Nagyváradon megszüntették a törvényhatóságot, ez befejezett dolog, de sürgősen gondoskodjanak helyette más törvényes fórumról, hogy a város közönsége ne vallja kárát a hosszú huzódó átmeneti állapothoz.

Élesdre új főszolgabírórt rendelt ki a kormánybiztos.

Még a forradalom kitörése előtt Marjay Barna élesdi főszolgabíró 3 havi szabadságot kért vesebaja gyógyítására. A szabadságot meg is kapta, azóta nagy beteg fekszik édesapja házában s jelenleg operáció előtt áll.

A forradalom utolsó napjaiban Élesden tartottak egy népgyűlést, amelyen a szabadságon levő főbíró helyébe megválasztották Besán Kornélt, aki át is vette a főszolgabírói hivatal vezetését. Később őt a román kormányzótanács elnevezési kormánybiztossá nevezte ki. Akkor a vármegye felzúgott, hogy nyilatkozzék, melyik állást tartja meg. Besán nem nyilatkozott a mai napig sem.

Dr. Ágoston Péter még mint kormánybiztos főispán Beliczay Andor hadból hazatért szolgabírót küldte Élesdre a beteg Marjay helyettesítésére. Beliczay ki is ment Élesdre, ahonnan tegnap visszaért anélkül, hogy a hivatalt átvette volna. Sikertelen utjáról jelentést tett az alispánnak, aki a jelentést tudomásul vette és megfelelő lépések megtétele végett áttette az ügyet a kormánybiztoshoz.

Egyik lapírsunknak sikerült magával a hivatalban levő Besán Kornéllal beszélni. Besán a következőket mondotta Beliczay küldetéséről:

— Állítólag tényleg itt volt Beliczay Élesden, én magam nem tudok róla. Engem az élesdi járás közzei bírója és az élesdi román nemzeti tanács emeltek a főbírói székbe és elhatározták, hogy sem Beliczayt, sem másat nem akceptálnak én helyettem. Ha pedig az alispán mégis kirendeli, a rendeletet nem veszik tudomásul.

Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy Beliczay behozta azt a román szövegű eskü-mintát, amelyet már valamennyi jegyző megkapott az élesdi járásban. Az eskü a már ismert formula, amelyben a tisztviselők engedelmességet fogadnak a román kormányzótanácsnak. Az élesdi járásban valamennyi jegyző letette azt az esküt, kivéve magát az élesdi jegyzőt.

Bánffyhungad.

Budapest, jan. 24. (Saját tudósítónktól.) Illetékes helyről értesül a Magyarország, hogy a román csapatok parancsnoka értesítette a 21. honvédegyalozozred parancsnokát, hogy legközelebb parlamentert fog hozzáküldeni. A jelzett parlamentert nem érkezett meg és olyan hírek hallatszanak, hogy a románok újra visszamentek Bánffyhungadra.

Dr. Katz Béla nem fogadja el a főispáni kinevezést.

A városi Nemzeti Tanács végrehajtó bizottsága tegnap délután dr. Ágoston Péter belügyi államtitkár elnöklésével rendkívüli gyűlést tartott. A gyűlésen a városi főispán kinevezését tárgyalták, de kiszivárgott hírek szerint nem történt pozitív megállapodás a főispán személyére vonatkozólag.

Dr. Katz Béla, az egyetlen komoly jelölt, akinek a kinevezéséhez a minisztertanács is hozzájárult, még tegnap sem adott határozott választ, hogy elfogadja-e a kinevezést vagy sem. Mindent a Munkástanács döntésétől tesz függővé, de nagyon valószínű, hogy a munkástanács dr. Katz Bélát nem engedi ki a szociáldemokrata pártta rendkívül hasznos, agitáló és szervező munka köréből.

Amikor a végrehajtó bizottság ülése véget ért, megkérdeztük Katz Bélát, hogy ő

lesz-e Nagyvárad főispánja? Katz Béla következőképpen válaszolt:

— Nem én leszek a főispán.

Arra a kérdésre, hogy ki mellett döntött a végrehajtó bizottság, ezt felelte:

— Olyan ember jön, akivel nagyon meg lesznek elégedve.

Szóba jött Katz Béla nemleges válasza folytán az a megoldási lehetőség is, hogy a megyei és városi főispáni méltóságot dr. Barkovits Renével töltsék be. Ebben az esetben a két hivatalt nem választanák szét.

Konkrétum még nincs, de annyi megállapítható, hogy Nagyvárad város főispánja a Nemzeti Tanács végrehajtó bizottságának fiatalabb tagjai közül fog kikerülni és az illető szociáldemokrata párt kezébe tartozik vagy legalább is ahhoz nagyon közel álló.

Juhász Nagy Sándor elvállalta az igazságügyi tárcát

Budapest, jan. 24. (Saját tudósítónktól.) Juhász Nagy Sándor, aki az új kormány megalakulásakor a neki felajánlott igazságügyminiszteri tárcát egyelőre nem fogadta el s akivel Berinkey miniszterelnök azóta több ízben folytatott megbeszélést, ma délelőtt úgy határozott, hogy az igazságügyi tárcát elvállalja. Károlyi Mihály elnök Berinkey miniszterelnök előterjesztésére még a mai napon kinevezi Juhász Nagy Sándort igazságügyminiszternek.

Az amerikai sajtószolgálat főnöke Budapesten. Olasz bizottság is érkezett a fővárosba.

Budapest, jan. 24. (Saját tudósítónktól.) Félhivatalosan jelentik: Czelli György, az amerikai hivatalos sajtószolgálat főnöke ma reggel Budapestre érkezett. A délelőtt folyamán tiszteltelt Károlyi Mihály elnöknel, majd meglátogatta Berinkey miniszterelnököt és Garami, Böhm Vilmos minisztereket. Az amerikai állami sajtóosztály vezetője, aki Wilson elnökkel érkezett Európába, tanulmányozni fogja nálunk a sajtószolgálat

ügyét, ebből a célból egy-két napig a fővárosban fog időzni. Másik célja az, hogy Magyarországon megszervezze az amerikai sajtó informálását.

Pentimalli olasz őrnagy és Michaeli hadnagy, a bécsi olasz bizottság tagjai ma hat olasz katona kíséretében Bécsből Budapestre érkeztek. Az olasz bizottság hosszabb ideig marad Budapesten és tanulmányozni fogja a magyarországi viszonyokat.

Bukaresti postások az erdélyi postahivatalokban

Budapest, január 24. (Saját tudósítónktól.) Kolozsvárról jelentik: Az erdélyi posta és távirda reorganizálása céljából a bukaresti postaigazgatóság három magasrangú tisztviselőjét küldte Erdélybe, akik a brassói, nagyszebeni és csikszeredai posta-távirda hivatalok vezetését fogják átvenni.

A nagyszebeni kormányzótanács a Bánság sorsáról

Budapest, jan. 24. (Saját tudósítónktól.) Nagyszebenből jelentik: a román kormányzótanács az alábbi félhivatalos nyilatkozatot adta ki:

— A szerbek és a románok között a bánsági kérdésből kifolyólag felmerült konfliktusban a kormányzótanács mindent elkövet, hogy a szükséges nyugalmat megővja

és az ellentétek kiélesedését megakadályozza. A kormányzótanács kijelenti, hogy a Bánságot a szerbeknek ki kell írítani, mert ezt a területet francia csapatok fogják megszállani és megszállva tartani mindaddig, amíg a békekonzferencia e területek hovatartozandósága felett véglegesen dönt.

Olasz indítvány az adriai probléma megoldására.

Budapest, jan. 24. (Saját tudósítónktól.) Luganóból jelentik: A Secoló legutóbbi száma indítvánnyal áll elő az Adria-probléma megoldása céljából. A lap javaslatának lényege a következő:

Fiume a quarnerói szigetek Olaszországhoz tartoznának, ép úgy Zára és a Dalmácia körüli szigetek is. Jugoszláviának nem lenne szabad az Adrián hadiflottát tartani s a partokon levő erődítéseket is le kellene rombolni.

Ki lesz Biharmegye főispánja?

Ágoston Péter dr. belügyi államtitkár tevékenysége megbízással érkezett vissza Nagyváradra s a két főispáni széket az ő informálása alapján fogják betölteni. Az államtitkár ideiglenesen továbbra is vezeti a kettős kormánybiztosság ügyeit s rövid pár nap alatt döntésre viszi a dolgot.

Az államtitkár a legteljesebb mértékben demokratikus értelemben kívánja a fontos pozíciókat betölteni, azért alkalmas adilletékes tényezőknél keresi a véleményüket kifejezést adni. Tegnap dr. Ágoston Péter megjelent a Biharmegyei Nemzeti Tanács elnökeknél és kifejezte azt az óhajtását, hogy a Nemzeti Tanács nyitkozozzék a megyei főispáni állás betöltésére vonatkozólag.

Laszlo János ügyvezető elnök ma délután fél 11 órára egybehívta a végrehajtó bizottságot. Bizalmas értekezlet keretében meg fogják alaposan vitatni, hogy milyen proposíciót tegyenek az államtitkárnak, illetőleg mint informáló értekezlet, mint adatokat adjon az államtitkár figyelmébe.

A kiszivárgó hírek szerint a végrehajtó bizottság erősen hajlik arra a véleményre,

hogy az új főispán személye okvetlen biztosítsa a szociáldemokrata párt támogatását, de lehetőleg bírja ez a férfi a megye többségének is a teljes bizalmát. Hogy sikerül-e ilyen férfit találni — az egy pillanatra sem kétséges az optimisták előtt, a konzervatív vármegye azonban nehezen barátkozik meg azzal az átmeneti megoldással. Reméljük, hogy az informálás is és a döntés is teljes mértékben szerencsés lesz.

A vármegyében el nem palástolható örömet okozott az a változás, hogy a két főispánságot elkülönítik. Az uniót eddig sem tartották boldog állapotnak, ezután meg éppen sürd sűrűdésök zavarták volna meg a két törvényhatóság autonómiai életét. Mind a kettő szereti a tökéletes függetlenséget s az egy kézben való egyesítés úgy sem tudta kiküszöbölni sem a hivatali oppozíciókat, még kevésbé változtatta meg a megye lassu tempóját, nem törölte el a régi „tekintetes” titulus — a nemes versengésnek pedig csak úgy van értelme, ha mindenki a maga útján halad.

A Károlyi-párt sorsa ma dől el.

Budapest, jan. 24. (Saját tudósítónktól.) A Károlyi-párt ügyeiről jól informált Magyarországi a Károlyi párt valóságáról a következőket írja:

— A függetlenségi pártban nagy érdeklődéssel várják a holnap délután 6 órakor tartandó választmányi ülést, amelyen előterjesztik a Lovász Márton által kidolgozott programot. A párt mindkét frakciójának az a törekvése, hogy a pártszakadást elkerüljék. Ha a választmány nem fogja elfogadni azt az indítványt, hogy a párt vezetésére küldjenek ki egy tizenöt-husz tagu direktóriumot, akkor Hock János, Buza Barna, Nagy Vince, Jánossy Zoltán, Nagy György és többen, akik a forradalom előtt is tagjai voltak a Károlyi-pártnak, ki fognak lépni a pártból.

A német kormány lemondását követelik.

— A választások eredménye. —

Budapest, jan. 24. (Saját tudósítónktól.) Braunschweighból jelentik: Elhatározták, hogy esütörtökön délelőtt ismét megkezdik a munkát. Délután a pályaudvaron tartott gyűlésen több kormánypárti szónok tartott beszédet. Mint a „Braunschweiger Landeszeitung” jelenti, közölték, hogy a sztrájkolók felszólították a berlini kormányt, lépjen vissza és adjon helyet igazi szociálista kormánynak. A rajnai tartomány és Westfália képviselői állítólag szolidárisnak jelentették ki magukat Braunschweiggel. Ha a berlini kormány nem lép vissza, elhatározták, hogy elszakadnak Berlintől és a rajnai tarto-

mánnyal és Westfáliával együtt, esetleg Hamburg, Bréma és Lipse csatlakozásával önálló köztársaságot alakítanak.

Budapest, január 24 (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A pfalzi választási eredménnyel most már valamennyi 37 választókerület eredménye, ahol egyáltalán választottak, beérkezett. A választási statisztika több pontjában nem eléggé világos, mégis megállapítható, hogy a szociáldemokrata többség akkor sem lehetséges, ha a bajor parasztszövetség négy képviselőjét a szociáldemokratákhoz számítjuk.

Wilson helyettese a békekonferencián.

Zürichből táviratozzák: Párisi jelentés szerint Wilson február 15-én vesz részt a békekonferencián. E napon az Elnök visszatart Washingtonba. A tanácskozások további során egyelőre Beker hadügyi államtitkár fogja Wilsont helyettesíteni.

Hötzendorfi Conrad

a felelősséget a diplomáciára hárítja.

A volt vezérkari főnök védekezik.

Hötzendorfi Conrad, a monarchia volt vezérkari főnöke feltűnést keltő cikket írt a háború kitörése előtti szerepéről. Ez a cikk a Danzers Armezeitungban jelent meg és a többek közt a következőket tartalmazza:

— Aki még most se látja, — írja Conrad — hogy az entente már évek óta céltudatosan Magyarország feldarabolásán dolgozott, az vagy vak vagy nem akar látni. A nagyszerb propaganda csak ugrópontja volt a világháborúnak. Ha te is mondtunk volna az ultimátumról és vele együtt a beleavatkozásról, legfeljebb egy-két évvel toldott volna ki az egész krízis, de akkor az oroszok, szerbek és olaszok Bécsig jutottak volna, mert egyszerre támadtak volna ránk.

— A felelősség a minisztereket illeti. A katonákat csak esetenként, kizárólag felvilágosítások adására vonták be a tanácskozásokba és különösen a vezérkar főnöke előtt a diplomaták mindent szorgalmasan eltitkoltak. De pszichológiai szempontból is groteszk, hogy háborus szítónak higgyenek. — Négy hadköteles fiamért reszkeltem állandóan; kettő közülök hősi halált is halt és a másik kettő is súlyosan megsebesült. Nekem tehát ténybeli és személyi okokból is vissza kell utasítanom, hogy engem állítsanak oda bűnbaknak. Negyvenhét éven keresztül szolgáltam, mindig csak a haza üdvét tartottam szem előtt és amikor 1906-ban akaratom ellenére a vezérkari főnökségre hívtak meg, akkor is rámutattam, hogy Oroszország, Szerbia, Montenegró és Olaszország ellen nem bírnék a háborút. A diplomácia azonban folyton bizott Olaszországban és én mindenütt süket fülekre találtam.

— Mikor Szerbia provokált bennünket, ugyancsak a diplomácia határozta el magát a döntő lépésre. Én akkor is csak katonai tanácsadó voltam és rámutattam arra, hogy ennyi ellenséggel szemben nem tudjuk a háborút megnyerni. Aktákkal tudom ezt bizonyítani, mert a hadsereg fejlesztésére szolgáló összegeket mindig igen nehezen szavazták meg s a nemzetiségi ellentétek egyre jobban érvényesültek a hadseregben. Rámutattam annak idején arra is, hogy az ellenség szakadéklanul és céltudatosan dolgozik hadserege fejlesztésén. De szakvéleményemből a következtetést a diplomaták nem vették le.

Franchet tábornok Rómában.

Budapest, jan. 24. (Saját tudósítónktól.) Rómából jelentik: Franchet tábornok, a szövetségesek keleti hadseregének főparancsnoka ma Rómába érkezett.

Tűzifa

házhoz való
szállítására
megrendelést
elfogad az

Apolló-tőzsde

Rákóczi-ut 22 szám

Lefoglalták a Nemzeti Tanácsok autóit

Igen erőlyes katonai bizottság dolgozik most Nagyváradon és a megyében. Megállítják az összes autókat és igazoltatják a tulajdonossal, hogy honnan szerezte és mi címen bírta. Ennek az autóellenőrzésnek az az oka, hogy a volt osztrák magyar hadsereg autoparájából a hadügyminiszter kimutatása szerint 300 gép eltűnt. Ezt ugyan kétségbe vonjuk, de mondjuk, hogy csak 300 darab tűnt el.

Ezeket üldözi most egy bizottság és tegnap délután lefogta a Rákóczi uton előbb a magyar, azután a román nemzeti tanács személyautóját. Mind a kettőt azonnal őrizetbe vette, mert a sofőrök nem tudták az eredeti származást igazolni.

A katonai repülőbizottság vezetője fölment a vármegyeházára, ahol kérték az autók születési bizonyítványát. Az előterjesztett igazolásokkal nem volt megelégedve.

Külön izgalmas formában történt a románok kifakozása kocsijuk letartóztatása ellen. Egy gárdahadnagy a Magyar Nemzeti Tanács elé vitte az ügyet s az ellenőrző bizottság vezetőjével megjelent *Ladányi* János ügyvezető elnök előtt, hogy igazolja az autó legális birtoklását. Az autót ők a Magyar Tanácstól kapták. A Magyar Tanács csak annyit tudott kétségtelen bizonyítékként felhozni, hogy a románok autója tényleg előlük ered, ők pedig a volt élmezősi kormánybiztosától vették át a két kocsit a forradalom nagy napjaiban.

Az ellenőrző tiszt azonban a nagy napok e két futó emlékét — bármennyire is tiszteli a forradalom vívmányait — továbbra őrizetben tartja. Ma a miniszteriumhoz fordul s megkérdi, hogy joga volt-e a régi élmezősi kormánybiztosának két kocsit tartani?

Ez ellen az intézkedés ellen is hűven protestált a román dárda hadnagy.

Maniu Gyula Nagy-Románia miniszterelnöke.

Budapest, január 24. (Saját tudósítónktól.) Bukarestből jelentik: Itteni hivatalos vélemény szerint valószínű, hogy Nagy-Románia részére nemzeti kormány alakul dr. Maniu Gyula elnöklété alatt.

Az olaszok erődítésekkel veszik körül Fiumét.

Budapest, január 24. (Saját tudósítónktól.) Fiuméből jelentik: Ma újabb olasz csapat szállományok érkeztek ide. Az olasz katonák a város körül erődítéseket készítenek.

Nagy munkásmozgalmak Angliában

Budapest, jan. 24. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból táviratozzák: Az angol munkásság mozgalmá nagy gondot okoz a brit kormánynak. A mozgalom oka a munkások elégedetlensége az angol kormánynak a megüdvített min. ahét kérdésében tanúsított erélytelen magatartása miatt. A vsuti alkalmazottak elhatározták, hogy február 9 én általános sztrájkot proklamálnak, ha nem ismerik el a napi 8 órás munkaidőre vonatkozó programot.

A népszövetség sirja, vagy alapja lesz-e a békének?

Budapest, jan. 24. (Saját tudósítónktól.) Bécsből táviratozzák: Angol lapok jelentése szerint a békekonzferencia siettetésére irányuló mozgalom erősödik, mert fontos, hogy Wilson elnök hazautazása előtt legalább a főbb pontokat letárgyalják. A legfőbb kérdés az: vajjon a népszövetség sirja, vagy alapja lesz-e a békének?

A kormány megszüntette a megszállt területekre a pénzutasítványozást.

Nem fizetik az erdélyi hadikárokat.

Budapest, jan. 24. (Saját tudósítónktól.) Ma délelőtt Nagy Vince belügyminiszternél tisztelegtek Tolnay Lajos dr. Balázs Elek dr. és Endes Miklós dr. E megbizottakhoz csatlakozott Csikvármegye jelenleg Budapestben időző küldöttsége és együttesen arra kérték a belügyminisztert, hogy az erdélyi hadi károk ügyében a kormány a hadsegélyezés alapjáról helyezkedjék a kártérítés alapjára és a megállapított összes hadikárokat sürgősen utalja ki.

A belügyminiszter válaszában kijelentette, hogy bár a legmelegebb szívvvel viseltetik a székelység iránt, a kérésnek még

sem tehet eleget, mert a megszálló csapatok a megszállott területeken az adóhivatalokat, közpénztárakat lefoglalják s mert a megszállott területekre irányított pénzküldemények nem jutnak el rendeltetési helyükre.

A tegnapi minisztertanács éppen ezért elhatározta, hogy a megszállt területekre a pénzutasítványozást és így természetesen a hadikárok kifizetését is megszünteti. Reméli azonban a belügyminiszter, hogy a tavasszal annyira javulni fog a helyzet, hogy a hadikárok kifizetésének nem lesz akadálya.

Juhász Nagy Sándor és Harrer Ferenc kinevezése.

Budapest, január 24. (Saját tudósítónktól.) Hivatalosan jelentik: Károlyi Mihály, a népköztársaság ideiglenes elnöke Berinkei miniszterelnök előterjesztésére Juhász Nagy Sándor államtitkárt igazságügyminiszterre nevezte ki, Harrer Ferenc rendkívüli követet és meghatalmazott minisztert pedig ugyancsak Berinkei miniszterelnök előterjesztésére megbizta a külügyminiszterium vezetésével.

Nagy sztrájk Németországban.

Budapest, jan. 24. (Saját tudósítónktól.) A „Vorwärts” hivatalos helyen arról értesül, hogy a gazdasági helyzet nagyon rosszra fordult. A láthatóan gyorsan fejlődő válság középpontja a szénhiány. Noha a városi vilamos művek szénkészletét a sztrájk következtében kímélték, mégis azzal kell számolni, hogy néhány napon belül a szénnel tüzelő üzemeket be kell szüntetni. Ez azt jelenti, hogy majdnem az egész ipar szünetelni fog. A válság Németország legkülönbözőbb vidékein egyidejűleg fog bekövetkezni. — A bajokat a sok sztrájk és zavar, valamint a bányavidékeken történő helyi szocializáló kísérletek okozzák. Ha

nem lehet hamarosan minden fontos gazdasági üzem termelését megsokszorozni, akkor Németországban sok millió ember nyomorultul elpusztul.

Beuthen, január 24. A sztrájk a felső-sziléziai bányákban tegnap óta nem változott. Körülbelül 30.000 munkás sztrájkol még.

Bécs, január 24. A lapoknak jelentik Brémából: Vegesockban és Blumenthalban, Bréma külvárosaiban tegnap általános sztrájkot kezdtek. A kommunisták fegyveresen kényszerítették a szerkesztőségeket az üzemek bezárására.

Miért halasztotta el a szerb régens párisi utját? Köztársasági mozgalom Szerbiában.

Budapest, január 24. (Saját tudósítónktól.) Belgrádi hír szerint Sándor szerb trónörökös párisi utjának elhalasztása nem politikai és nem is technikai okokból történt, hanem mert az uralkodóház helyzete aggodalmas a köztársasági mozgalom miatt, amely eddig is lármás tüntetéseket rendezett az uralkodóház ellen. A régens távolléte az államcsiny szervezőinek kedvező alkalmat adhatott volna a köztársaság kikiáltására.

A előzetes béke sürgős megkötését kérte.

Baselből táviratozzák: A Morning Post párisi értesülése szerint az entente kormányok elutasították Németországnak a prelimináris béke mielőbbi megkötésére vonatkozó javaslatát azzal a megokolással, hogy a tényleges béke Németországgal csakis a rendes, végleges békeszerződés útján jöhet létre.

A portugáliai monarchista forradalom.

Budapest, jan. 24. (Saját tudósítókától.) Madridi jelentés szerint néhány portugál hadihajó bombázta Porto városát. A hadsereg a forradalomhoz pártolt át, a tengerészet hű maradt a kormányhoz.

A „Nieuwe Rotterdamsche Courant” szerint ezt jelentik a Daily Telegraphnak Madridból: Liszabonban fontos miniszteri tanácsot tartottak, amelyen Liszabon katonalpa-

rancsnoka és a köztársasági gárda vezetője is részt vett, akik azonnal megtették a szükséges intézkedéseket a monarchista mozgalom elnyomására. Általában azt hiszik, hogy a monarchia visszaállítására irányuló kísérletek a velük kapcsolatos egyéb kísérletekkel együtt rövid idő múlva kudarcot val-

HIREK

* Adóajánlatok közszemlén. Nagyvárad város adóhivatala részéről ezennel értesitem az adózókat, miszerint a III. kerület: Váralja, Velence, Csillagváros és Hegy városrészekre vonatkozó, az 1918. évi társulati adó és nyilvános számadásra kötelezett vállalatokra kivetett hadi nyereségadó kivetési listajstromok a városi adóhivatal 27. számú szobájában folyó évi január hó 25. től február 2-ig bezárólag közszemlére ki vannak téve, azokat a hivatalos órák alatt bárki megtekintheti és esetleges felszólamlását továbbá 15 nap alatt a magyar pénzügyigazgatásnál írásban beadhassa. Nagyvárad, 1919. január 23. án. Juricskay Barna, pénz- és adóügyi tanácsos.

* Szalonta kórházat kap. A belügyminiszter írt az alispánhoz, hogy a nagy-szalontán felállítandó nyilvános községi kórházat engedélyezi, sőt évi segélyt is ad. Már most intézkedett, hogy a marosvásárhelyi volt honvéd kórház felszerelését Szalonta kapja meg.

* Adomány a vak katonáknak. N. N. 10 koronát küldött hozzánk a vak katonák javára.

* A vármegye könyvtárcélcye. Biharvármegye közönsége eddig évi 200 koronával járult hozzá a városi nyilvános könyvtár fenntartásához. Mivel pedig a könyvtár kiadásai meglehetősen nagyok, a város terhe megközelíti a félszáz ezer koronát. Dr. Thury László könyvtárbizottsági elnök azzal a kérelemmel fordult a megyéhez, hogy az évi segélyt emelje fel 5000 koronára. Biharvármegye közönsége bizonyára megérti a város korszerű kívánságát s igyekezni fog, hogy a kultúra áldozatából a vármegye is fokozottabb mértékben részesüljön a jövőben a részét.

* A népszövetségi műkedvelői gárda főpróbája. A népszövetségi műkedvelői gárda ma, szombaton este fél 8 órakor az eddig összehajtott számokból főpróbát tart. A rendezőség felkéri az összes szereplőket, hogy a főpróbán okvetlenül jelenjenek meg.

* Jön a liszt Pécskáról. Tegnap a pécskai állomáson 20 vagon lisztet raktak be Nagyvárad részére. Ez a 20 vagon liszt ma, vagy legkésőbb holnap meg is érkezik és megvan rá minden kedvező kilátás, hogy a közelbi napokban újabb 20 vagon érkezik.

* Elveszett. Bozsik Lajos váradcehi uradalmából elveszett egy koca és kétszülő. Aki nyomra vezeti a tulajdonost, kétszáz korona jutalomban részesül. Az értesítést Váradcehire kéri Bozsik.

* Talpat kapnak a rokkant iparosok. Az Ország Hadigondozó minden rokkant iparosnak 10 kg. talpbőrt és megfelelő mellékanyagot utalt ki. Cérnát a pamutközpont ad. A rokkantsági igazolványokat a bőrközpontba (Budapest, V. Dorottya-u. 8.) kell küldeni.

* A felsőruha, fehérnemű és cipő forgalombahozásának korlátozása. A Hadügyminiszter 20207—1918. sz. rendelete folytán tudomására hozom az érdekelteknek, hogy a Magyar Népköztársaság 2851—1918. sz. rendeleteinek 5 §-a alapján az hadügyminiszter ugyanazon rendeletere szerint a ruhakereskedők stb. által behoztatásra kötelezett ruha, fehérnemű és cipőkészletek harminchárom százalékát (33 százalék) igénybe vehetik jelenlegi körülmények között szabadon nem értékesíthetők, sem pedig fel nem használhatók. Az igénybevételre vonatkozó részletes intézkedések annak idején külön foglalkoztak az érdekeltek tudomására hozni. Nagyvárad, 1919. évi jan. 22. Rimler Károly s. k. polgármester.

* A magyar kormány jegyzéke a nagynatalmakhoz a hadifoglyok érdekében. A fegyverszüneti feltételek értelmében a hadifogságban levő és a külföldön internált magyar állampolgárok csak a békekötés után jöhetnek haza, míg a kénytelenek volnunk az ántánknak nálunk levő hadifoglyait és internáltjait hazabocsátani. A külügyminisztérium mindent elkövet a fegyverszüneti szerződés erre vonatkozó cikkelyeinek enyhítésére és azon van, hogy hadifoglyainkat, főképpen a Szibériában sanyalódókat még a békekötés előtt hazaszolgáltassa. A külügyminisztérium a Magyar Vöröskereszt Egylettel egyetértően missziókat küldött Svájcba, illetve Amerikába, amelyek az illetékes tényszókkal már emlegetésbe léptek. Szibériában levő hadifoglyaink az orosz forradalom óta teljesen el vannak vágva a világtól, a mostani orosz kormány lakásukról és élelmözésükről alig gondoskodik. Mielőbbi hazabocsátásuk érdekében az itteni svájci főkonzul újján a humanitásra és nagy lelkiismeretűre hivatkozó, meggyőző hangú jegyzékben fordult a magyar kormány az amerikai, francia, angol és japán kormányhoz. Az orosz hadifoglyok azonnali hazabocsátása iránt a külügyminisztérium a budapesti spanyol főkonzulátus újján fordult az orosz királyi kormányhoz. Német Auszriával együttesen pedig skót indított a külföldön internáltak szabadon bocsátása érdekében azoknak a semleges hatalmaknak támogatásával, amelyek érdekeink képviselését az entente országokban annak idején elvállalták. — Bécből jelentik: A hadügyi állományvonal sajtóosztálya közli a hadifoglyogondozók német osztrák központi iródjának közleményét, amely szerint a Vörös Kereszt nemzetközi bizottsága hajlandóan nyilatkozott arra, hogy missziót küld Szibériába, amely az Ázsiában levő hadifoglyok inszertit enyhíteni fogja és a hazaszállításra szükséges munkálatakat a helyszínen megtéti.

* Elveszett Kiss Ilona névre szóló villamosbérlet. Kérjük a becsületes megtalálót, adja át a Tiszántúli kiadóhivatalában.

* A Nagyvárad Agrár Takarékpénztár Korona Takarékszövetkezet VIII. évtársulati belső könyvecskéik kifizetését megkezdte.

* A Nagyvárad Hitelbank Takarékpénztár Segélyszövetkezet XIV. évtársulati kifizetése 1919. január hó 13-án megkezdődtek.

UJSÁGKI HORDÓNOK magas fizetéssel és percenttel felvétetnek a Tiszántúli kiadóhivatalában.

Színház.

A színház műsora:

Szombaton délután: Erdészeleány.
Szombaton este: Csárdáskirálynő.
Vasárnap délután: Pont Biquet család.
Vasárnap este: Pacsirta.

Erdészeleány. Ma délután kerül színpadra Farnó gyönyörű muzsikájú operettje Horváth Nusiival a főszerepben. A műsorszám ezáltal is a talentumos Gróf László alakítja.

Csárdáskirálynő. Kálmán Imre népszerű operettjét Aggházy Melindával a címszerepben ma este tüzte ki a színház. Edvint Békefi, Bónit Perényi játssza.

Vasárnapi előadások. Holnap délután a Pont Biquette család című mulatságos francia bohózat, holnap este Lehar operettje, a Pacsirta van műsoron.

Az Ördög. Harsányi Miklós, a színház tehetséges, nagy intelligenciájú tagja jórészt héten eljátssza Molnár Ferenc világhírű darabjának, az Ördögnek címszerepét.

IRODALOM

Szép Ernő a Négyórát káról ír a Színházi Élet Ince Sándor népszerű lapja új számában, amely a most megjelenő jókai film alkalmával „Arany ember színe” rengeteg kép és cikk ismerteti a legnagyobb magyar művészt és a közönségek közt Csoma Andor és Bus Fekete László iratok érdekes cikkeket Blaha Lujzáról, Rajnai Csaborról és Hajó Sándor nyilatkozat. Az ötvételes lény szereplőiről. Barta Lajos új darabjáról, az Örvényről számol be, verset Somlyó Zoltán írt az igazán érdekes számba. Paulini Béla Romeót és Juliát írta át Móró és Holló Erzsébet színésznők ruhájáról ad érdekes riportot. A rendező rovatok Intim Pistával az élőkön teszik teljessé a számot, amelynek ára 1 korona 30 fillér. Előfizetési ár egy negyed évre 16 korona. Kiadóhivatal Erzsébet körút 29.

MOZI.

Párbaj az életért. Ez a cím egy brilliáns és minden ízében eredeti filmmatrakciónak, amit ma tűzött ki előadásra az Uránia. Modern író modern munkája, izzó színek, szenvedélyes jelenetek sora, bravurozus téma és elsőrangú szereplők. A párbaj az életért bizonyára vonzó műsordarabja lesz az Urániának.

Ég a vonat! A vonat tele utassal elindul az állomásról és alig robbog az első kis stáción át, fekete füstfelhő csap ki a kocsikból és minden borzalmával a katasztrófa minden rémségével áll előtünk a nagy szerencsétlenség képe. Egy rendkívül izgalmas forrólevegőjű film hozza ezt a szörnyű szenzációt, egy megrázó epizódja annak a remek drámának, amelyet már új műsora különös eseményeként mutat be a Vigadó-mozi. A műsor minden száma csupa érdekes újdonság.

URANIA
 mozgó-
 színház

25 és 26-án
 Párbaj az életért.

Hétfőnap 1/4, szombat, vasárnap
 2 órai kezdettel.

VIRADÓ
 mozgó-
 színház

25 és 26-án
 Az égő vonat.

Hétfőnap 1/4, szombat, vasárnap
 2 órai kezdettel.

APOLLÓ
 mozgó-
 színház

25-én
 Skorpió II. rész.

Hétfőnap 1/4, szombat, vasárnap
 2 órai kezdettel.

KÖZGAZDASÁG

A TOZSDE.

Budapest, jan. 24. (Saját tudósítónktól.)
 A tozsde ma folytatódott a lanyhaság, a Magyar Hitel és a Fabank harminc-harminc koronával esett. A következő kötéseket jegyezték fel:

Magyar Hitel 394—874. Osztrák Hitel 623—636. Fabank 752—731. Hazai 478—468. Kereskedelmi bank 4250—4270. Magyar Bank 702—693. Általános kőszén 1880—1915. Beocsimi 1200—. Salgó 950—970. Rima 926—918. Adria 1520—1540. Atlantica 1540—1550. Államvasut 900—918.

Főszerkesztő: **FOLLMANN GÉZA.**
 A szerkesztésért felelős: **HILF LÁSZLÓ.**

Nyíltér

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon jó ismerőseink, jó barátaink és rokonainknak, kik felejtettlen drága kis angyalunk temetésén részvételükkel méltatlanul méltalmunkat enyhíteni igyekeztek, ezúton mondhalás köszönetet

Rottensteiner István és családja.

Több kisebb nagyobb bérház

ELADÓ.

A vételhez szükséges jelzálogkölcsonőket előnyös feltételek mellett bonyolítja le a

Nagyvárad, Takarékpénztár
 Teleky-utca 2. sz.

FÉSUK

Hajfésük, hajdiszek, finom parfümök, puderek szappanok, arckrémek, manikűrök, kefék, bőrszersények, ékszerutánzatok, divatgyöngyök, játékok és ajándéktárgyak

olcsón beszerezhetők

Fésű- és diszműáruház
 Saspassage 42.

Nebelthau A. utóda Szabó J.

Belépési felhívás

a Népszövetségi Hitelszövetkezet VII-ik évtársulatába.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet 1919. január 1-én VII-ik évtársulatát nyitotta meg.

Az előbbi üzletek, dacára a nehéz megéhtési viszonyoknak, — igen szép eredménnyel folynak.

Belépni szándékozók üzletrészeket jegyezhetnek még most is a hivatalos órák alatt a szövetkezet helyiségében (Szilágyi Dezső u. 5. sz. a.). Egy üzletrész heti 20 fillér befizetésre kötelez s ki-ki annyi üzletrészt jegyez, amennyit akar. Felvételi díj üzletrészenként, 20 fillér, 3 év múlva az évtársulat feloszlik; a tagok a befizetett összeget kikapják s a rájuk eső nyereséget is.

A tiszta haszon és nyereség teljes egészében a tagok között osztatik fel s kiki heti befizette arányában rész-sedik.

A szövetkezet elfogad betéteket is s azokat legmagasabb kamatlábal kamatoztatja.

A tagok a befizetett összeg 1/10-öd részéig a szövetkezetből olcsó kamatra kölcsönt is kaphatnak, mely 3 év alatt fizethető le. Azonfelül betáblázásra, értékpapírra, vagy váltóra, bármely összeg erejéig.

Tőkekamatadó a szövetkezet fizeti.

Bizalommal kérjük a belépni szándékozokat, sziveskedjenek szövetkezetünk helyiségében részjegyeket jegyezni.

Népszövetségi Hitelszövetkezet.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság

Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 6.

Előnyös összeköttéseink folytán abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy

anuitásos és kamatozó jelzálogkölcsonőket

ugy földekre mint városi bérházakra 15—65 évi időtartamra a legelőnyösebb kamattétel mellett

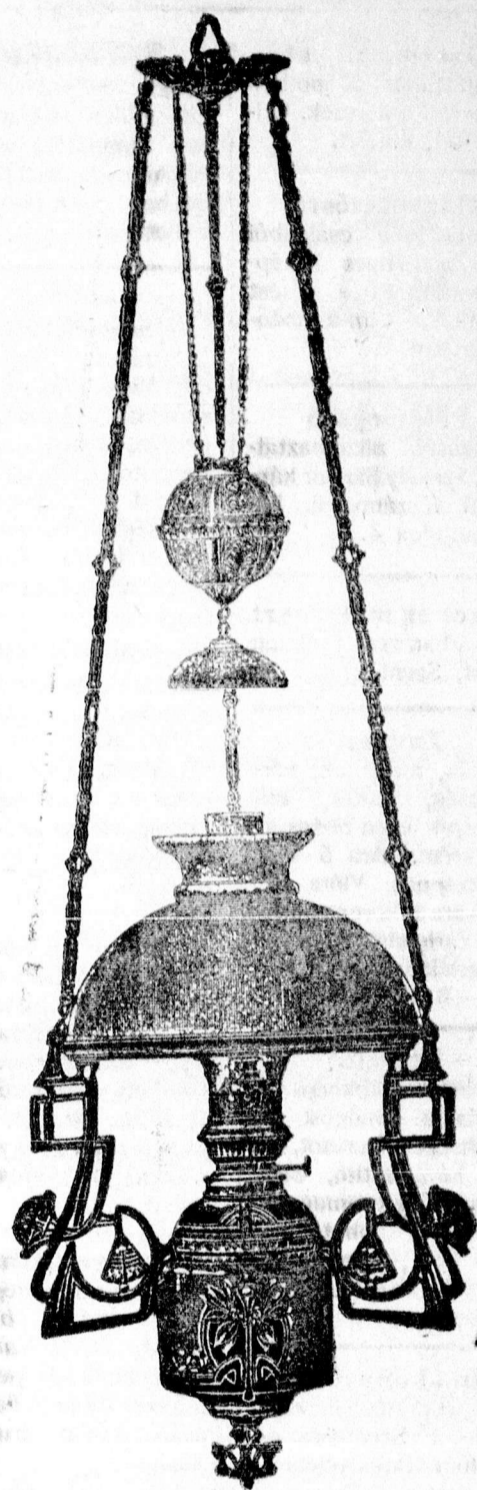
minden árfolyam levonás nélkül

készpénzben folyósítunk.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság
 Nagy-Várad.

Heti árjegyzék

- Színes ebédőkészlet aranyozással 12 személyre 300.—
- Színes teáskészlet ar.-sal 12 sz.-re 160.—
- Sz. kávékészlet ar.-sal 12 sz.-re 160.—
- Függőlámpa teljesen felszerelve 80.—
- Majolika vizeskancsó színes 20.—
- Majolika virágváza színes virággal 15.—
- Majolika cukordoboz sz. virággal 15.—
- Majolika asztali lámpa nikel, 40.—
- Majolika dohánytartó sz. virággal 15.—

Nippek, figurák, szent Antal és Mária-szobrok, szenteltvíz-tartók.

Eladás nagyban és kicsinyben. Képkerekezés, ablaküvegezés.

KOMLÓS TESTVEREK

üveg, porcellán, lámpa, diszműáruk, ezüstáruk, konyhafelszerelések gyári raktára Nagyvárad, Hlatky Endre (Zöldfa u.) utca 13.

Telefon 3-72. Telefon 3-72.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden azó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Leghísebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Gyermekágyat

kiöngástalan állapotban megvételre keresek. Urinca 51. emelet.

Házvezetésre

keresek jobb családból való magányos középkorú nőt, ki a főzést is vállalja. Cim a kiadóhivatalban.

Földfurgató

munkások alkalmaztatnak. Székely Sándor káptalani főszámvevő. Sal Ferenc-utca 4.

Mézet és méhviaszt napi árban vesz Fröhlich József, Szent János-u. 7.

Tavaszi

szepiők, májfoltok, bőrvörösség, kiütés, mitreszerek ellen biztos az IPO-krém. Ára 5 kor. és szappan Vióra ártamosó ára 6 korona. Kapható Farkas István Apolló drogériájában, Rákóczi-utca 7-5.

Pemete

és hársfamézcukorka elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatású. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszer-tárában, a városháza mellett.

Imakönyvek

nagy választékban kaphatók a Szent-László-templom sekrestyéjében.

Salétrom-só!

Sonka- és huspácoláshoz minden mennyiségben kapható Németh Pál Arany-kereszt gyógyszer-tárában, — városháza mellett.

Likör

és rumkomposztók, Chartreuse, Benediktiner, Allasch, Meggy stb. essentliák. Törköly, Szilvórlum, Seprő, Cognac-típusúak használati utasítással a legfinomabb minőségben kaphatók: Farkas István „Apolló” drogériában, Nagyvárad.

Poloskairtó

Maximálisan biztos, kipróbált, megbízható poloskákirtóra. Kis üveg 4 K, közepűveg 8 K, nagy üveg 14 K. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-utca 7-5.

Ne dobja ki pénzét a ruhákért, mert a kioldóval bevaltruhafelekkel régi ruhadarabjait olcsó pénzért házilag tisztíthat. Egy levél ára 70 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszer-tárában, a városháza mellett.

Spanyolnátha

arványoknál betegségeknél lenyő (borovicskaj) szobailat kioldó, dezinficiáló permező szer kapható Farkas István Apolló drogériájában.

Cipészeknek!

- 1 kgr. la. buzacsiriz — — — K 19:60
- 1 kgr. la. aranycsiriz — — — K 39:20
- 1 kgr. la. folyékony „Argos” csiriz K 8:—
- 1 kgr. la. faszeg 2—15 sz. — — K 10:—
- 1 drb brassói talpráspoly — — — K 3:80
- 1 drb brassói kireszelő — — — K 3:30
- 1 készl. bőrtalpvédő — — — K 2:50
- 1 drb. vaskapta — — — K 12:80
- 1 készl. acél talpvédő — — — K —70

Papírvászon és mindenféle cipész-kellékek olcsó napi áron.

ASZTALOSOKNAK!

- 1 kgr. la asztalosenyv — — — K 6:80
- ugyanaz zsákvételnél — — — K 6:25

SZERELŐKNEK!

- Bőrtársa vízvezeték csaphoz
- 100 drb 1/2" csaphoz — — — K 4:80
- 100 drb 3/4" — — — K 6:80
- 100 drb 1" — — — K 9:60

Kereskedőknek megfelelő árendemény!

Postán utánvét mellett. Portó és csomagolás felszámításával. Gyors és pontos kiszolgálás.

STERN MIKLÓS
Nagyvárad, Zöldfa-utca 9. szám.

Felső Kereskedelmi és Polgári iskolai

MAGÁNTANULÓKAT ELŐKÉSZÍT FELELŐSSÉGGEL,

állandó tanfolyamot:

gép, gyors, szép- és helyesírásban, keresk. számtanban, levelezésben, könyvvitelben stb. tart:

a DONAT-féle
ker. magántanfolyam.

Uj német kurzus kezdődik január 15-én. Korrepetíció!!! Zongoratanítás!

Bejelentések naponta 11-12-ig d. e. és 3-4-ig d. u. Beöthy Odön-utca 30. Telefon: 1000.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű fűzőszalon

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.

Parkszálloda épületében Interurbán telefon: 11-53 szám.

A Sziliget-színház művésznőinek egyedüli fűző szállítója.

Tisztításokat és átalakításokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrövidebb idő alatt elkészítettnek.

A Sajtó hölgybizottság

könyv és lapterjesztő vállalata: a Kossuth Lajos-utcai trafikban

ajánlja könyveit és lapjait

Ne vásároljunk könyveket, mielőtt szét nem néztünk a Sajtó hölgybizottság

BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN

Támogassuk ezen új vállalatot!!!

Autójárat a Félixfürdőbe!

Tudvalevőleg a szénhiány miatt a belényes vonat — mely a fürdői közönséget hozza — napiában egyszer indul csak másnap reggel szállítja vissza az utasokat

Hogy a fürdőbe jövő közönségnek ne kelljen lemaradnia a túlszűrt vonatról és még aznap vissza is térhessen. Váradról a fürdőig autójáratot rendeztem.

A husz személynél többet befogadó autómobil hó 12-től kezdve, reggelenként 8 órakor indul a Fekete Sas előtti állomásától s az utasok számára két óránként közlekedik. Kiránduló társaság részére a nap bármely időszakában rendelkezésre áll külön 100 K díjazás mellett.

Viteldij a Félixfürdőig 4 korona

Fürdőbérlet

Mocsáry Sándor

törv. bej. cég.

Villany, gáz- és vízvezetékszerelő, bronzműves, bádogos, lakatos, műszerész és galvanizáló. Irógép-, kerékpár-, grammofonjavító és nikkelező.

Iroda és raktár: Zöldfa-utca 8. Telefon 1404

Ipartelep: Szent János-u. 22. Telefon 532

VAS és rézágyak.

amerikai és löszormatracok, amerikai és sodronyágybetétek: összeszájított ágycsapatok eredeti gyári áron kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon-szám: 558.

NAGYVÁRAD VÁROS VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos fűzőedények, Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhoz szállítanak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig. Villamos motorok nagy választékban kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk.

A telep telefonja 514.

Főszerező telefonja 55.